

**РЕАЛІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗАХОДІВ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ "ЄВРОПЕЙСЬКА
СТРАТЕГІЯ ЗДОРОВ'Я-2020" — ШЛЯХ
ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
*REALIZATION OF THE NATIONAL PLAN WITHIN A FRAMEWORK
OF THE PROGRAM "EUROPEAN STRATEGY OF HEALTH-2020" —
THE PATHWAY FOR PUBLIC HEALTH MAINTENANCE***

М. П. Гуліч

M. P. Gulich

ДУ "Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва НАМН України", Київ

Вирішальну роль у формуванні негативних тенденцій у сфері громадського здоров'я відіграє значна поширеність серед населення України чинників ризику розвитку хронічних неінфекційних захворювань (ХНЗ), пов'язаних зі способом життя: особливостями харчування, шкідливими звичками та гіподинамією. Відтак зростання рівня ХНЗ залишається актуальною проблемою охорони здоров'я в Україні та потребує розробки і впровадження національної стратегії та плану дій щодо запобігання їх розвитку. Перші кроки на шляху створення стратегії профілактики ХНЗ в Україні були зроблені на початку 90-х років минулого століття при виконанні розробленої та запропонованої ВООЗ програми "Загальнонаціональна програма інтегральної профілактики неінфекційних захворювань" (CINDI).

За останнє десятиріччя також паралельно виконувалося декілька державних цільових програм, так або інакше пов'язаних з питаннями профілактики ХНЗ. Але істотним недоліком у вирішенні проблеми профілактики ХНЗ програмно-цільовим методом є те, що такі програми виконуються і діють ізольовано одна від одної та не існувало узгодженості між ними. Відсутність на той час Національного плану дій інтегральної профілактики хронічних захворювань не давало можливості втілити в повному обсязі необхідні профілактичні заходи. Тому не відбулося бажаної концентрації зусиль та отримання позитивних результатів поліпшення здоров'я населення.

З ініціативи Бюро ВООЗ в Україні за участі вчених НАМН України, вищої школи і фахівців МОЗ у 2009 р. було проаналізовано ситуацію щодо харчування, фізичної активності та здоров'я населення, а також законодавчого врегулювання цього питання в Україні. За результатами роботи до Європейського бюро ВООЗ в грудні 2009 р. було направлено "Національну стратегію щодо неінфекційних захворювань, пов'язаних зі способом життя, особливостями харчування та фізичною активністю". Основні положення цієї стратегії були опубліковані в 2010 р. в "Журналі Академії медичних наук України" № 2.

Згодом в березні 2015 р. відбулася важлива подія: Міністерство охорони здоров'я спільно з Бюро ВООЗ в Україні представили "Національний план заходів з імплементації та реалізації програми Європейського Союзу "Європейська стратегія здоров'я – 2020" щодо неінфекційних захворювань на період до 2020 року". Цим планом передбачено формування на державному рівні системи ефективної міжсекторальної координації дій для виконання усіх заходів щодо профілактики ХНЗ. Необхідність такої координації зусиль викликає реальна загроза різкого зростання загальної захворюваності людей України, яка зумовлена високим рівнем бідності основної частини населення в умовах соціально-економічної кризи. А фактори ризику розвитку ХНЗ, як відомо, тісно пов'язані з бідністю та супроводжують її, коли людина, по суті, приречена на ті чи інші види харчової недостатності, зловживання алкоголю, навіть девіантну поведінку при відсутності можливостей здорового відпочинку та здорового способу життя.